

АЛЕКСАНДРА ПОПОВИЋ, 1957-
Универзитетска библиотека
„Светозар Марковић“, Београд

УДК: 016:929 Филиповић Д.
ID: 211948300

ДАНИЦА ФИЛИПОВИЋ - ЧУВАР КУЛТУРНИХ РЕТКОСТИ

Даница Филиповић (девојачко Тодоровић), рођена је 23. фебруара 1950. године у Чачку, у породичној кући своје баке, преко пута улаза у чачански парк. Пре сто година, три сестре Јовановић су, спасавајући своје животе пред ратним страхотама, избегле из Мачве и склониле се у Чачак, а две су у њему и остале – Милева Цвијовић, бабица, Даничина бака, и Анка Оцокољић, учитељица. До седмог разреда основне школе, Даница је живела у Чачку, када се породица: мајка Емилија – Мила, учитељица, отац др Драгоје, историчар, архивски саветник, и брат Михаило, сели у Београд. Основну школу „Петар Петровић Његош“, Трећу гимназију и Филолошки факултет, Групу за француски језик и књижевност, завршила је у Београду. У току треће и четврте године студија као стипендиста француске владе (услов за добијање стипендије био је просек оцена изнад 9), похађала је летње курсеве језика у Француској, у Стразбуру и Туру.

Као професор француског језика кратко је радила на замени у неколико школа, да би 27. децембра 1974. године почела да ради у Универзитетској библиотеци „Светозар Марковић“ у Одељењу за набавку и пријем, као библиотекар за набавку, пријем и размену књига за романско говорно подручје. У то време, у Универзитетској библиотеци и овом Одељењу раде искусни библиотекари: Станија Глигоријевић, Вера Васић, Вера Секулић, Љиљана Милачић, Олга Поповић, Боса Јанковић, Радмила Николић, Лидија Суботин, Ружица Стојковић, Дафина Дамњановић, па је уз њих било лако стицати знања и професионално напредовати. Мада почетник и релативно млада, 1975. године изабрана је за председника Радничког савета Библиотеке.

Стручни библиотекарски испит положила је 1978. године са стручним радом о UNESCO-вим публикацијама, будући да је Универзитетска библиотека у то време била депозитна библиотека за сва UNESCO-ва издања и документа.

Рад у набавци је у то време био много захвалнији него данас. Постојао је новац за набавку књига, добијала су се средства за куповину капиталних дела и серијских публикација, комплетирање збирки, куповину публикација на Сајму књига, набавку књига за размену, тако да је библиотекар могао релативно брзо да види резултате свога рада и залагања. Почетком 1984. године, Даница је службено боравила у Мадриду и допринела да размена публикација између Универзитетске библиотеке и библиотека у Шпанији буде стална и редовна.

Даница Филиповић у свом радном окружењу

Године 1989. прелази у Одељење реткости Универзитетске библиотеке. Руководилац Одељења тада је била Анђа Маслеша Тошић, изузетно вредан и савестан библиотекар, о чему сведочи и Награда „Милорад Панић Сурећ“, коју је добила 1991. године. Угледати се на Анђу било је лако, али у исти мах и изузетно тешко надмашити сав њен допринос успешном раду Одељења реткости, популарно названог „Трезор“. Пред Даницом се тада отвара ново поље рада – рукописне књиге, стара и ретка издања, други корисници... Највише ју је заинтересовала архивска збирка Одељења – преписка познатих личности, разна документа. При сваком новом прегледању архивске грађе, увек би наишла на неки нов, занимљив, податак, ново сазнање. Током 1995–1996. године, у образовној емисији РТС-а „Нешто више“, уредника Војислава Лалетина, Даница је у низу прилога говорила о архивској збирци Универзи-

тетске библиотеке – о Стефану Митрову Љубиши, Гедеону Дунђерском, Васи Пелагићу, браћи Руварац, Јоци Вујићу. Увек је настојала да прича буде занимљива, а документи лепа илустративна надградња излагања.

У свом дугогодишњем раду у Библиотеци, Даница Филиповић је, самостално или са колегама из Одељења, аутор бројних изложби: *Друји српски усџанак и сџварање српске државе, Велика сеоба Срба 1690. године, Књије из зашвореној фонда, Двешта година Карловачке гимназије, Стефан Митров Љубиша, Двешта година историје Јована Рајића, Бриџански јуџојисци у нашим крајевима, In тетогат др Љубомир Дурковић-Јакшић, Београд у... слици, књизи, докуменуџу, Два века од Првој српској усџанка, Лука Ђеловић, Stampa rarissima: сџаре и реџке књије иџамјане у Иџалији у 15. и 16. веку, Шезгесеџ година од завршеџка Друјој свеџској раџа, У сусреџ духу Евроје, Тврђаве на Дунаву, Јован Скерлић – солдати иџтине, Досиџеј Обрадовић, Харковски универзитет и Срби: српско-украјински односи, Гедеон Дунђерски, Божидар Карађорђевић, Забрањивање књија за време Друјој свеџској раџа, Дени Дигро...*

Објављивала је, самостално и са колегом, својим супругом др Николом Марковићем, поједине делове архивске збирке Универзитетске библиотеке – као писма Бранимира Ђосића вереници Милици Зорић, необјављене рукописе Бранимира Ђосића, писма Косте Руварца, писма Светислава Вуловића, Александра Белића, архивске збирке целине – архивску збирку Јована Скерлића, архивску збирку Милоша Ђурића, архивску збирку Васе Пелагића, затим, преписку Димитрија Руварца са Нићифором Вукадиновићем, Дневник Уроша Џонића о изградњи Универзитетске библиотеке, документацију о забрањивању књија за време Другог светског рата.

Учествовала је на неколико научних скупова са саопштењима која су увек откривала неке нове садржаје из фонда Библиотеке. За научни скуп „Браћа Руварац у српској историографији и култури“ (1996) приредила је писма Косте Руварца, питомца Текелијанума и књижевника; за научни скуп „Природне и математичке науке у Срба 1850–1918“ (2000) белешке Ђака Лицеја за предмет Олакшице рачунања; за научни скуп „Природне и математичке науке у Срба до 1918“ (2005) преписку Милана Недељковића, оснивача прве опсерваторије код Срба.

Њено одлично познавање архивске збирке омогућило јој је да млађим колегама предлаже теме о којима би могли да пишу, па су тако настали многи занимљиви радови. Несебично је помагала свим колегама који су јој тражили било какву помоћ у свом библиотечком раду. Њена педантност и посвећеност све је изненађивала. Проналазила је документа која је самоиницијативно чувала као документацију о изложбама одржаним у Универзитетској библиотеци и на тај начин помагала колегама да брже и квалитетније прикупе грађу о најразличитијим темама.

Посетиоце Одељења реткости, било студенте библиотекарства или друге заинтересоване, радо је упознавала са фондом реткости – са рукописима, књигама, периодиком и архивском збирком који се у њему чувају. Са великим поштовањем и љубављу водила је кориснике кроз спомен-собу Исидоре Секулић, будући да је имала привилегију да ова соба буде и њен радни простор. Многобројним посетиоцима ишчитавала је оригинална писма са озбиљним или духовитим садржајима и остављала их потпуно опчињене и одушевљене. Захваљујући тим њеним активностима, многи посетиоци су постали наши верни дугогодишњи корисници. Године 1993. добила је звање виши библиотекар, а 2006. библиотекар саветник.

Добитница је Награде „Марија Илић-Агапова“, као најбољи библиотекар града Београда за 2007. годину. У образложењу одлуке истиче се да је Даница Филиповић, која више од три деценије ради у Универзитетској библиотеци „Светозар Марковић“, допринела афирмацији те библиотеке својим високостручним радом, показујући изузетну личну посвећеност и одговорност. Цитирам Образложење предлога за доделу Награде „Марија Илић-Агапова“ тадашњег директора Богољуба Мазиха: „Њено опште образовање, широка култура и познавање страних језика омогућили су јој да као библиотекар почетник у Одељењу за набавку и пријем успешно набавља публикације са романског говорног подручја. Те набављене публикације представљају важан део фонда Библиотеке. [...] Мора се посебно нагласити и педагошки аспект њеног рада у Библиотеци који се испољава у бројним предавањима о богатој збирци Библиотеке. Вешта у комуникацији са људима и преношењу знања, Даница Филиповић својим занимљивим и информативним предавањима упознаје студенте, последипломце и све заинтересоване са рукописним, штампаним књигама и ретким издањима Библиотеке. [...] На крају треба поменути и рад на бројним самосталним изложбама за које се слободно може рећи да у потпуности сведоче о високом квалитету, изврсном познавању фонда и изузетној посвећености Данице Филиповић.“

Једногласном одлуком Библиотекарског друштва Србије Даница Филиповић проглашена је за најбољег библиотекара у високошколским библиотекама 2009. године.

До пензионисања наставиће да ради као самостални стручни сарадник за фонд легата и посебних библиотека.

Мислим да су ове речи ипак недовољне да се Даница Филиповић опише као врсни библиотекар Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић“, али надам се да ће барем мало допринети бољем познавању колегинице која заслужује све похвале и од колега које су годинама радиле са њом и од млађих који имају на кога да се угледају. Као што је Даница могла да се угледа на своје старије колеге, посвећене библиотекарке, тако и млађе колеге могу много да науче од скромне колегинице са широким образовањем и знањем не само из библиотечко-информационе делатности, него из науке и културе уопште.

БИБЛИОГРАФИЈА РАДОВА ДАНИЦЕ ФИЛИПОВИЋ**1. Монографске публикације**

1. Два загрљена ума : преписка Светислава Вуловића и Кузмана Цветковића / приредили Никола Марковић, Даница Филиповић. - Београд : Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“, 2003. – 123 стр.
2. Јован Скерлић: Архивска збирка Јована Скерлића у Универзитетској библиотеци / приредили Даница Филиповић, Никола Марковић. – Београд : Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“, 2007.- 125 стр.
3. „Иди за својом искром и нећеш погрешити“ : лични фонд Милоша Н. Ђурића у Универзитетској библиотеци / [изложбу и публикацију приредили Даница Филиповић, Никола Марковић]. - Београд : Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“, 2008 (Београд : Службени гласник). - 70 стр. : факс., фотогр. ; 23 cm
4. Архивска збирка Васе Пелагића / приредили Никола Марковић и Даница Филиповић. - Београд : Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“, 2010 (Београд : Дедрапласт). - 234 стр. : илустр. ; 24 cm
5. Писма из Трста : Никифор Вукадиновић Димитрију Руварцу / приредили Никола Марковић, Даница Филиповић. - Београд : Архив Србије ; Трст : Српска православна црквена општина, 2011 (Београд : Цицеропринт). - 96 стр. : илустр. ; 20 cm
6. Изградња Универзитетске библиотеке у Београду : 1919-1925 : дневници Уроша Џонића / приредили Никола Марковић и Даница Филиповић. - Београд : Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“, 2011 (Београд : Дедрапласт). - XI, 166 стр. : илустр. ; 24 cm
7. Забрањивање књига у окупираној Србији 1941-1944 / Никола Марковић, Даница Филиповић. - Београд : Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“, 2012 (Београд : Кућа штампе). – 190 стр. : илустр. ; 25 cm

2. Каџалози изложби

8. Други српски устанак и стварање српске државе : каталог изложбе / изложбу и каталог припремили Никола Марковић и Даница Филиповић. - Београд: Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“, 1990. - [7] стр. ; 21 cm
9. Велика сеоба Срба : каталог изложбе / изложбу и каталог припремила Даница Филиповић. - Београд : Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“, 1991. - [7] стр. ; 21 cm
10. Књиге из затвореног фонда : каталог изложбе / [каталог урадиле Даница Филиповић, Вукосава Лалић]. - Београд : Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“, 1991. - [12] стр. ; 21 cm
11. Двеста година Карловачке гимназије : каталог изложбе / изложбу и каталог припремила Даница Филиповић. - Београд : Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“, 1991. - [15] стр. ; 21 cm
12. Стефан Митров Љубиша : (1824-1878) / [изложбу и каталог припремила Даница Филиповић ; главни и одговорни уредник Иван Гађански]. - Београд : Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“, 1994. - 7, [1] листова ; 20 cm
13. Двеста година Историје Јована Рајића : каталог / [изложбу и каталог припремили Никола Марковић, Даница Филиповић]. - Београд : Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“, 1994 (Београд : ЧИП Штампа). - 37 стр. : илустр. ; 21 cm
14. Британски путописци у нашим крајевима / [изложбу и каталог припремили Анђа Тошић, Даница Филиповић, Никола Марковић] : [каталог изложбе] = British travellers through our region / [exhibition and catalogue Andja Tošić, Danica Filipović, Nikola Marković]. - Београд : Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“ =The University Library [«Svetozar Marković»] : Британски савет = The British Council, 1996 (Београд : Публикум). - [36]стр. : илустр. ; 24 cm

15. In memoriam: др Љубомир Дурковић-Јакшић : каталог изложбе / изложбу и каталог припремили Никола Марковић и Даница Филиповић. - Београд : Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“, 1997. – 24 стр. : 21 cm
16. Лука Ћеловић : (1854-1929) : велики добротвор Београдског универзитета : каталог изложбе : [поводом 150 година од рођења] / [аутор изложбе и каталога Даница Филиповић]. - Београд : Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“, 2004 (Београд : Центар). - 35 стр. ; 24 cm
17. Два века од Првог српског устанка и стварања модерне државе : каталог изложбе / [аутори изложбе и каталога Даница Филиповић, Никола Марковић]. - Београд : Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“, 2004 (Београд : Центар). - 38 стр. ; 24 cm
18. Шездесет година од завршетка Другог светског рата : каталог изложбе / изложбу и каталог припремили Никола Марковић и Даница Филиповић. - Београд : Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“, 2005.- 31 стр. ; 20 cm
19. *Stampa rarissima* : старе и ретке књиге штампане у Италији у XV и XVI веку : каталог изложбе = *Libri antichi e rari stampati in Italia nel XV e XVI secolo : catalogo della mostra* / [аутори изложбе и каталога Даница Филиповић, Дејан Стојиљковић ; превод на италијански језик Милован Пизари]. - Београд : Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“ : Италијански институт за културу, 2005 (Београд : Хелета). - 37 cm : илустр. ; 24 cm
20. У сусрет духу Европе : европски градови са старих слика : каталог изложбе / [аутори изложбе и каталога Даница Филиповић, Дејан Стојиљковић]. - Београд : Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“, 2006 (Београд : Хелета). - 60 стр. : илустр. ; 24 cm
21. Тврђаве на Дунаву : каталог изложбе / [аутори изложбе и каталога Даница Филиповић, Никола Марковић]. - Београд : Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“, 2007 (Београд : Хелета). - 60 стр. : илустр. ; 24 cm

22. Доситеј Обрадовић : каталог изложбе организоване поводом Дана Библиотеке и 200 година Универзитета и високог школства у Србији / [изложбу и каталог припремили Даница Филиповић, Драгана Столић, Селман Тртовац]. - Београд : Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“, 2008 (Београд : Чигоја). - 37 стр. : илустр. ; 23 cm
23. Харковски универзитет и Срби : српско-украјински односи : каталог изложбе организоване поводом потписивања споразума о сарадњи између Универзитета у Харкову и Универзитета у Београду / изложбу и каталог припремили Никола Марковић и Даница Филиповић. - Београд : Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“, 2008 . - 64 стр. : илустр. ; 15 cm
24. Гедеон Дунђерски, велики добротвор Београдског универзитета : изложба поводом Дана Библиотеке : каталог / [аутори изложбе и каталога Никола Марковић, Даница Филиповић]. - Београд : Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“, 2009 (Београд : Фото-око). - 52 стр. : илустр. ; 24 cm
25. Божидар Карађорђевић : изложба поводом Дана Библиотеке / [аутор текста Босиљка Јанковић ; аутори изложбе и каталога Даница Филиповић, Никола Марковић]. - Београд : Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“, 2010 (Београд : Дедрапласт). - 60 стр. : илустр. ; 24 cm
26. Јоца Вујић, велики добротвор Београдског универзитета и Универзитетске библиотеке : каталог изложбе поводом Дана Библиотеке и 80 година од добијања његовог великог поклона / [аутори изложбе и каталога Даница Филиповић, Никола Марковић]. - Београд : Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“, 2012 (Београд : Белпак). - 57 стр. : илустр. ; 24 cm
27. Дени Дидро : 300 година од рођења / [аутори изложбе и каталога Никола Марковић, Даница Филиповић, Зоран Бајин. – Београд : Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“, 2013. – 40 стр. : илустр. ; 21 cm
28. Супер структура Академија : отворени извор знања библиотека : студентски пројекти, Универзитет у Београду - Архитектонски факултет : [каталог изложбе] : Уметничка галерија Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић“, Београд, 24.05.2013. - 09.06.2013. / [избор радова

Драгана Васиљевић Томић ... [и др.] ; предговор Даница Филиповић]. - Београд : Архитектонски факултет, 2013 (Београд : Архитектонски факултет). - [26] стр. : илустр. ; 21 cm

29. Завештања и дарови : легати као културна добра од великог значаја / [ауторке изложбе и каталога Оливера Стефановић, Драгана Перуничић ; сарадници Нада Мирков-Богдановић ... Даница Филиповић и др.]. - Београд : Народна библиотека Србије, 2014 (Београд : Art Menada). - 46 стр. : илустр. ; 21 x 23 cm

3. Прилози у књиџама

30. Коста Руварац – прилози за био-библиографију / Даница Филиповић. - Нови Сад : САНУ, Огранак у Новом Саду ; Сремска Митровица (Музеј Срема), 1997 ([б. м. : б. и.]). - Стр. 307-327 ; 26 cm. Summary. - П. о.: Зборник радова научног скупа „Браћа Руварац у српској историографији и култури“, Сремска Митровица од 18. до 20. септембра 1996.
31. Олакшице рачунања : политичка рачуница на Лицеју Књажевства српског / Никола Марковић, Даница Филиповић. У: Зборник радова Научног скупа Природне и математичке науке у Срба 1850-1918. – Нови Сад, 30-31. октобар 2000. / [организатори] Српска академија наука и уметности, Огранак у Новом Саду [и] Природно-математички факултет у Новом Саду [и] Матица српска. - Нови Сад : Српска академија наука и уметности, Огранак : Природно-математички факултет : Матица српска, 2001. - Стр. 165-169.
32. Универзитетска библиотека / Саша Михајлов, Даница Филиповић, Никола Марковић, у : **ДОБРОТВОРИ Београдском универзитету** : Галерија САНУ, октобар - новембар 2005 / [изложбу приређују Универзитет у Београду, Народни музеј у Београду, Галерија Српске академије наука и уметности ; уредници Марица Шупут, Татјана Бошњак ; фотографије Вељко Илић ... и др.]. - Београд : Универзитет : Српска академија наука и уметности : Народни музеј, 2005 (Београд : Публикум). - стр. 65 -82.
33. Почети биохемије у Србији / Павле Јовић, Даница Филиповић = Beginnings of biochemistry in Serbia. - Напомене и библиографске референце уз текст. - Summary. У: Зборник радова Научног скупа Природне

и математичке науке у Срба до 1918, Нови Сад, 20-21. јун 2005. / [организа-
затори] Српска академија наука и уметности, Огранак у Новом Саду [и]
Природно-математички факултет у Новом Саду [и] Матица српска. -
Нови Сад : Српска академија наука и уметности, Огранак : Природно-
математички факултет : Матица српска, 2007. - ISBN 86-81125-60-5. -
Стр. 191-197.

34. Милан Недељковић (1857-1950) : прилози за биографију / Никола Мар-
ковић, Даница Филиповић = Milan Nedeljković (1857-1950) : contributions
to the biography. - Напомене и библиографске референце уз текст. -
Résumé. У: Зборник радова Научног скупа Природне и математичке на-
уке у Срба до 1918, Нови Сад, 20-21. јун 2005. / [организа-
затори] Српска академија наука и уметности, Огранак у Новом Саду [и] Природно-ма-
тематички факултет у Новом Саду [и] Матица српска. - Нови Сад : Срп-
ска академија наука и уметности, Огранак : Природно-математички фа-
култет : Матица српска, 2007. - ISBN 86-81125-60-5. - Стр. 227-235.

4. Прилози у серијским публикацијама

35. Унескове публикације у фонду Универзитетске библиотеке „Светозар
Марковић“ у: *Библиошкар*, 1976, 6, стр. 801-810.
36. Писма великодостојницима. – *Наше јоре лисћ*, јануар 1996, стр. 12.
37. Архивска збирка Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић“ у
Београду, у: *Гласник Народне библиотеке Србије*, 1999, стр. 147-164.
38. British-Yugoslav relations after 1948: Aleksandar Belić's Impressions of his visit
to London in 1951.- У: *The South Slav Journal*, London, 2003, 3, pp. 42-47.
39. „Народни учитељ“ Васе Пелагића у ваљевском крају, у: *Колубара : вели-
ки народни календар за јросћу 2003*. – Ваљево, 2003, стр. 156-165.
40. Мало праха на прстима : два необјављена дневничка записа Бранимира
Ђосића, у: *Књижевна историја*, XXXVI, 2004, 124, стр. 527-543.
41. Исидора Секулић и Владимир Поповић, у: *Књижевни лисћ*, 1. децембар
2004, стр. 16.

42. Живојин П. Симић (1848-1926), у: **Колубара: велики народни календар за њросћу 2006.** – Ваљево, 2006, стр. 265-271.
43. Бранимир Ћосић (1903-1934) : љубав једног писца, у: **Библиошекар**, 2007, св.3-4, стр. 73-94.
44. Момчило Милошевић (1889-1975), у: **Књижевни лист**, Београд, VI, 64, 1. децембар 2007, стр. 16-17.
45. Педесет година од смрти Исидоре Секулић, у: **Високошколске библиотешке**, 4 (2008).
46. Париз, Париз ... Чика Миши из Париза (Преписка Милоша Н.Ђурића. – **Књижевни лист**, Београд, VIII, 1. март-1. април 2009, бр. 79-80, стр. 18.
47. Сећања о Браниславу Петронијевићу – „Прилог српског народа светској науци је име Бране Петронијевића“. – **Колубара : велики народни календар за 2009. годину**, Ваљево, 2009, стр. 196-210.
48. Из архивске грађе Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић“. – **Високошколске библиотеке**, бр. 2 за 2009. годину.
49. Zabranjivanje knjiga za vreme Drugog svetskog rata. - **Godišnjak za društvenu istoriju**, Beograd, XIX, sv. 1, 2012, str. 91-97.

5. Литература

50. Преписка као одраз времена. Два загрљена ума. Преписка Светислава Вуловића и Кузмана Цветковића. Приредили Никола Марковић и Даница Филиповић, Београд, Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“, 2003, 123 стр. / Станиша Војиновић. У: Вукова задужбина, Београд, XV, јун 2003, 63, стр. 13.
51. Nikola Marković i Danica Filipović: Dva zagrljena uma : prepiska Svetislava Vulovića i Kuzmana Cvetkovića, Beograd, 2003. / Sofija Božić. У: Tokovi istorije. - ISSN 0354-6497. - Br. 3/4 (2003), str. 188-189.
52. У колу европске породице. Врлине наших старих треба да нам вазда буду пред очима / приредио Миодраг Максимовић. У: **Политика**, Београд, Год. 102, 19. јун 2005. Одломци из књиге **Два загрљена ума**.
53. Postala je najbolji bibliotekar u gradu / S. Tuvić. У: **Blic Panorama**, Beograd, II, broj 71, 20. april 2008, str. 11.